

Är konungen förd bakom ljuset? : fråga af röster ur folket

Stockholm : Associationsboktr.
1871

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Poiz
8
(18)

ÄR KONUNGEN FÖRD BAKOM LJUSET?

FRÅGA

AF

RÖSTER UR FOLKET.

STOCKHOLM, 1871.

ASSOCIATIONS-BOKTRYCKERIET,

Skärgårdsgatan No 8.

Den urtima riksdagen har afgjort den fråga, till hvil-
kens behandling den varit sammankallad. Resultatet är
kändt, och öfverallt i landet gör man nu sina reflektio-
ner deröfver.

Våra tidningar af olika färger voro redan på för-
hand färdiga med sin dom. De ha ej dröjt att uttala
den. Huru gagnlöst vi sjelfva än anse det vara att upp-
taga striden i småfäktningar, sedan den stora och afgö-
rande hufvuddrabbningen blifvit utkämpad, kunna vi dock
ej alldeles med tystnad åhöra de domar öfver motståndet
till regeringens arméorganisationsförslag, som nu från
vissa håll med pösande myndighet afkunnas.

Det finnes ett bekant uttryck, som synes oss vara
särdeles lämpligt för den nuvarande situationen, och på
dem, som i arméfrågan obetingadt ställt sig på regerin-
gens sida, utan hänsyn till den i landet rådande stäm-
ningen — tillämpligt framför allt på regeringen sjelf:
»*De ha ingenting lärt och ingenting glömt*».

De ha ingenting lärt af de många tecken eller verk-
liga tilldragelser, som oförtydligt angifvit riktningen af
den alltjemnt i styrka växande folkopinionen i landet —
emedan de icke glömt det svenska styrelsesättets tradi-
tioner, hvilkas trådar dock i verkligheten afklipptes under
decemberdagarne 1865 och derföre äfven borde 1871 vara
glömda.

De ha ingenting lärt af 1869 och 1871 års lagtima
riksdagar, vid hvilka dock alldeles tydligt och klart utta-
lades i hvad form försvarsbördan ville bäras af *dem*,
hvilka i alla händelser få på sina skuldror lägga tyngsta
andelen — *emedan* de icke glömt, att maktens tyngdpunkt
hittills vid afgörandet af alla stora politiska frågor legat
i regentens eller regeringens händer.

De ha ingenting lärt af denna mäktiga rörelse i lan-
det, som tagit sig uttryck i hundratals folkmöten, hvilka
hållits under de sednare åren — *emedan* de icke glömt

att denna rörelse utgått från ett håll, på hvilket de tro sig kunna se ned med förakt och hån, upprepande judarnes fråga: »Kan något godt komma från Nazareth?»

De ha ingenting lärt af de eljest så lärrika tilldragelser i andra länder, hvilka vår tid i stor mängd framställt till begrundande, visande både hur makten å ena sidan kan falla till vanmakt och å den andra hur vanmakt hastigt kan bli makt — *emedan* de icke glömt att de *ännu* stå på tinnarne af templet eller, med andra ord, ha i sina händer makten, liksom arftagaren har arfvet i sina.

De ha ingenting lärt af andan, som går igenom vår tid, och som ännu blott är som en uppfriskande vårvind, men som snart kan växa ut till storm, denna anda, som ej vill veta af några klasser och privilegier, några högre och lägre, något »bättre folk» och »pack», några styrande och många styrda, några herrar och många slafvar, utan som endast känner medborgare, lika ställda till staten, lika i afseende på rättigheter, lika i afseende på skyldigheter, de ha ingenting lärt af denna anda — *emedan* de icke glömt att de äro födda att styra andra, att tänka för andra, att handla för andra, att de ha privilegium på detta, alldenstund slumpen låtit dem födas bland gräddan och staten bestått dem uppfostran dertill.

Eller kanske någon gitter påstå och bevisa, att den verkliga anda, som finnes i vår 1865 antagna riksdagsordning, blifvit uppfattad såsom den bordt af statsmakterna; att den anda, som, starkare än hvilken makt som helst, nivellerar alla konstgjorda och onaturliga skrankor och skapar en starkare lag för folkmedvetandet än den på papperet inskrifna, tryckt sin stämpel på tonen i våra öfverläggningar och samqväm, på sättet att behandla motståndare, på umgänget man och man emellan, mellan hög och låg, fattig och rik, kunnig och okunnig — med ett ord *humaniserat* oss?

Behöfva vi erinra om annat än det sätt, på hvilket försvarsfrågan blifvit behandlad i våra politiska tidningar och inom riksdagens kamrar, den *andra* isynnerhet? Dock gäller denna erinring icke *sjelfva frågans* behandling, utan mera sättet, på hvilket motståndarne till regeringens förslag blifvit behandlade.

Man har tvingats bevittna det sorgligaste skådespel!
 Män, som ha anspråk på att erkännas stå på höjden af sin tids bildning, ha sänkt sig till ett språk, som knappast skulle bli ostraffadt i hållstugan eller bland schåarhoppen vid en af hufvudstadens hamnar. Skrumpna gubbar, stapplande på grafvens rand, ha låtit sina återstående dagar förbittras genom att öfverlemna sig åt hätskhet och allt annat än humana utbrott mot motståndare. Ministrar, hvilka man kanske främför andra har anspråk på att se som exponenter för den lugna värdighet och takt, som höfves den högt stående mannen och för öfrigt hvarje man i allmänhet, men isynnerhet dem som stå vid statsrodret, hållande andras öden i sin hand, ha uttalat ord och tillvitelser, som endast på sin höjd ställas till fiender eller användas af skolrektorn då han bestraffar sina disciplar eller af korporalen då han excerserar rekryter, men som längesedan blifvit bortvisade ur äfven det af småborgare samtalsvis använda ordförrådet.

Å ena sidan endast högsinnad patriotism, å den andra endast ofosterländskt sinnelag. Å ena sidan endast tillmötesgående och eftergifter, å den andra endast halstarighet och den krassaste egennytta. Å ena sidan endast häg och lust att verka för ett älskadt fosterlands bästa, å den andra endast straffvärda begär att undandraga sig skyldigheterna mot samma fosterland. Å ena sidan endast ofelbarhet i omdöme och redlighet i vilja, å andra sidan endast okunnighet och dåliga motiver. Å ena sidan endast tillgodoseende af det allmännas hästa, å den andra endast fikande efter enskild vinning på det allmännas bekostnad. Å ena sidan endast det absolut rätta, å den andra endast det orätta.

Sådan *har* diskussionen varit. Men å den med alla goda egenskaper begåfvade sidan ha i striden om försvaret stått alla de, som slutit sig till regeringens mening, alla de, som hittills varit befriade från att bära någon särskildt börda för landets försvar, alla de, med ett ord, hvilka i afseende å försvaret tillhört de privilegierade klasserna; under det att å andra sidan, der alla dåliga egenskaper och motiver sägas ha varit tillfinnandes, stått alla de, hvilka hittills ensamma burit hela försvarsbördan, men nu, då krafvet på ett ökad försvar påstås ha blif-

vit mycket större än förr, påyrka att uppoffringarne för det gemensamma fosterlandets säkerhet skola regleras lika för alla medborgare, efter hvars och ens förmåga att bära, d. v. s. efter hvars och ens inkomst.

Det är en förundransvärd företeelse, denna gruppering, som ej nog mycket kan begrundas, förundransvärd derföre, att dragningskraften här verkat såsom i intet annat fall, så att det bästa och det bättre å ena sidan slutit sig tillsammans och det dåliga och dåligaste å sin sida sammanförts nästan organiskt.

Striden är sålunda, från denna synpunkt rätt bedömd, icke en strid om försvarsverket, utan en strid mellan det goda och det onda; en strid mellan Gud och Satan.

Hvad som emellertid något strider mot detta antagande är, att de som stridt för den bättre saken ofta begagnat de sämsta vapnen; hvad som ådagalägger att ett sådant antagande är alldeles falskt, och att det sålunda blott är menskliga intressen som här uppträdt mot hvarandra, är den omständigheten, att det ojemförligt stora flertalet af landets invånare står på de förtappades sida, som icke kunnat sluta sig till regeringens arméorganisationsförslag. Ty så illa står det väl ännu icke till i gamla Sverige, att större delen af befolkningen slutit paktum med djefvulen, hur högt denne potentats anseende än kan stå på vissa håll i Hernösands stift.

Denna strid kan sålunda *menskligt* bedömas, och den kan äfven, som vi tro, bedömas alldeles lidelsefritt. Från en sådan synpunkt stå de båda stridande partierna alldeles klara, och — *egennyttan regerar begge två*.

Vi tillägna oss icke äran af en stor upptäckt med detta yttrande. En af människans trognaste följeslagare genom lifvet är egennyttan, liksom hon alltid *så varit*. Vi ha nemligen ej råkat någon som varit fri från detta sällskap, och vi kunna ej tänka oss en *menniska* fri derifrån. Om englar är här icke alls tal.

Frågan är således den, på *hvilken sida* egennyttan här är störst. Vår uppfattning af saken, är i det föregående kanske med tillräcklig klarhet antydd. Vi ställa oss obetingadt på deras sida, som fordra indelningsverkets aflyftande om en ökad värnepligt skall antagas.

Detta sker lika mycket af öfvertygelse för nödvändigheten af en sådan åtgärd, som af känsla för rättvisan deraf.

Den är *nödvändig*, ty den ökade värnepligten i den utsträckning, som nu ifrågasättes, blir i högsta måtto betungande för hela landtbefolkningen. Detta ha äfven regeringens ifrigaste anhängare nödgats medgifva, d. v. s. de, som hafva någon reda på förhållandena på landet.

Den är *rättvis*, ty, hvad man än må säga, försvarsbördan har dock hufvudsakligen legat på en enda klass medborgare, nemligen på innehafvarne af den roterade och berustade jorden. Ju mer den öfvertygelsen hos hvar och en blir klar, och det måste förr eller senare ske, att en *jemn* fördelning af alla skattebördor är en af dessa frågor, som måste lösas och som sålunda höra framtiden till, desto mer bjert måste äfven för alla framstå orättvisan af den nuvarande fördelningen, godtycklig i sin uppkomst och ännu mer godtycklig *nu*, sedan ändrade förhållanden häft alla de förutsättningar, under hvilka bördan pålades.

Hvad vi skulle ha att säga vidare om just denna punkt kan dock nu lemnas åsido, då vi ingalunda uppträdt för att sysselsätta oss med hvarken rättsfrågan eller den ekonomiska sidan af saken, angående hvilken senare vi här endast i förbigående anmärka, att rote- och rusthållarne *icke*, såsom deras motståndare sanningslöst påstå, vilja ha indelningsverket till skänks, utan att de erbjudit en aflösning på 15 år. Då de under samma tid liksom framgent åtaga sig värnepligt lika med öfrige medborgare, så finner man ju lätt aflösningssumman, om man multipliserar beloppet, som indelningsverket kostar, med det antal år, under hvilka aflösningen skulle ske. Hvad dessa antal år beträffar, så ha vi i siffran 15 ej sett annat än en utgångspunkt. Då dessa 15 år bestämdes, tro vi att denna siffra betydde mindre, men sjelfva saken mer. Ehuru vi måste medgifva sanningen i ett yttrande, som häromdagen fälldes af en talare i andra kammaren, nemligen att indelningsverket med hvarje år, som striden derom fortsättes, *faller i pris*, tro vi dock fortfarande, att om ett härordningsförslag framkommer med förutsättning af indelningsverkets *aflösning*, så skall det af nuvarande majoriteten i andra kammaren godkännas, *äfven*

om aflösningen ställes i annan form än den hittills föreslagna, förutsatt naturligtvis att priset ej sättes orimligt högt.

Det är den stora skatteregleringen, länge påyrkad, som nu trädte fram i förgrunden och drar uppmärksamheten till sig. Vi kunna ej förstå den statsmannavishet, som tilltror sig böra upphäfvu hårdt klander deröfver, att representationen betraktat indelningsverket ur skattesynpunkt, och ej ensamt sett dess militära sida. Detta förefaller oss lika med det att man klandrade någon för att han *icke* ville lefva endast för dagen, utan äfven tänkte litet på kommande dagar.

Vi äro alldeles på det rena med den saken, något som ock *nu* väl icke af någon med fullt allvar bestrides, att vi ha *god tid* att ordna försvaret med tillbörligt afseende fästadt på alla de förhållanden, som dermed sammanhänga; att det alldeles icke brådskar så, att något hastverk måste åstadkommas, lika godt hvad verkan det kan ha på landets framtida utveckling; att vi icke äro mer försvarslösa i närvarande ögonblick, än vi varit det öfver femtio år, utan tvärtom, så dålig krigsstyrelsens förvaltning af de betydliga medel, landet till dess förfogande årligen ställt, än förut varit.

Vi känna sålunda det allra största lugn när vi sända tanken antingen söder eller öster ut och vi känna ingen som helst fruktan hvarken för de busar, som sägas hota oss från dessa håll, eller för hemmagjorda busar.

Men det är *ett* vi frukta — och vi komma nu till det, hvarför vår ovana hand denna gång fattat pennan, — det är *ett*, som förefaller oss ytterst bedröfligt och för hvars möjliga följder vi icke kunna afhålla oss från känslor af lifigaste oro. Vi anse det för i högsta grad olyckligt, att striden om indelningsverket åstadkommit sådana meningsgrupperingar, som dem vi nu se. Vi anse det olyckligt för landets sanna intressen, för dess framtida sunda utveckling, att striden bringats till ett stadium af *oförsonlighet* och *oräsonlighet*, samt icke lemna rum för några lugnande förhoppningar hos dem, hvilka, lika med oss, vilja se fosterlandets angelägenheter, vare sig försvarsfrågan eller hvilken annan fråga som helst, behandlade med den lugna besinning, med den vakna

omsigt och med den öppna blick för framtida sannolikheter, hvarförutan sådana saker *icke böra* afgöras och *icke kunna* det heller. Olyckligt, öfver beskrifning olyckligt, förefaller det oss ock att finna landets regering ställd i spetsen för det fåtal, som här strider mot flertalet; i spetsen för dem, som hittills *lätit försvara sig, mot* dem, som det hittills *ensamt* ålegat att försvara *alla*; i spetsen för dem, som fortfarande neka att draga lika lott i afseende på landsförsvaret, *mot* dem, som vilja den enkla rättvisan, hvarför känslan borde vara hos alla medfödd, att alla skola ha lika skyldighet att skydda hvad som är för alla gemensamt.

I oron häröfver fråga vi oss: *hvad kan orsaken vara till detta olyckliga förhållande?*

Vi finna ej något annat rimligt svar på denna fråga än det föga tröstgivande: *kungen är förd bakom ljuset.*

Han måtte vara bedragen i afseende på *ställningen* i landet; han måtte vara än mer bedragen i afseende på *meningen* i landet.

Huru upplyst och rättänkande han än är — och det är vår glada öfvertygelse, att vi i dessa afseenden kunna blicka upp till honom med förtroende — så är han, liksom alla menniskor, liksom framför allt alla regenter, beroende af sin omgifning. Den menniska, som begagnar gröna glasögon, ser alla föremål grönfärgade; för den, som använder blå glasögon, få alla föremål en blåaktig anstrykning.

Kungen kan ej se allt, kan ej veta allt, kan ej deltaga uti allt. Han måste i mycket förlita sig på sin omgifning och se med dess ögon. Det beror sålunda på om den kungliga omgifningens ögon, när de betrakta indelningsverket och folkmeningen derom, äro gröna eller blå!

Se vi till af hvilka personer kungen är omgifven, så kunna vi deraf sluta oss till beskaffenheten af dessa personers ögon i den här anförda meningen. Vi finna då att denna omgifning, man kan väl säga, *nästan uteslutande* består af personer, som äro tjenstemän, som varit tjenstemän eller som hoppas att bli tjenstemän, sålunda af sådana, som i afseende på försvaret tillhöra den *privilegerade* klassen.

Vår religion, lika mycket som ett vaket samvete, förbjuder oss att tvinga djuren öfver deras förmåga. Det kan sålunda icke falla oss in, att vilja tvinga menniskor öfver deras. Vi förstå, om vi än ej billiga, att dessa privilegierade hålla på sitt privilegium, att de strida emot den ström, som vill bortföra hvad de lärt sig anse vara sin rättfångna egendom.

Men hvad vi icke förstå, det är, att de tro sig med framgång kunna kämpa mot strömmen i detta fall. Vi finna ej en tillräcklig förklaring till detta fenomen i ett öfverskattande af deras egna krafter och i ett vanligt ringaktande af — strömmens. Vi måste fast hellre tro att *äfven de äro bedragna*. Men af *hvem* eller *hvilka*?

Af hvem annan än pressen? Af hvilka andra än tidningarne? Tidningarne utgifvas i städerna och tillhöra i de allra flesta fall personer, som hafva alla skäl att förfäkta stadsintresset gent emot landsortens, när dessa komma i konflikt med hvarandra. Åtminstone är detta förhållandet med de hufvudstadstidningar, som tillmätas något större politiskt inflytande, att de tillhöra bolag, bestående af i hufvudstaden bofasta män.

I försvarsfrågan inträffar verkligen att stadens och landsortens intresse icke är detsamma. Städerna hafva icke ens till någon jemnförlighet med landets indelta jord burit försvarsbördan. En rättvis fördelning af denna börda skulle alltid medföra en ökad tyngd för städerna. Också hafva alla stadsrepresentanterna i riksdagen stått på regeringens sida i försvarsfrågan; och alla stora hufvudstadstidningar, liksom de flesta landsortstidningarne, hafva följt detta exempel och stridt, om vi så våga uttrycka oss, med näbbar och klor mot landtmännen, stridt som om det gällt deras vara eller icke vara, och icke endast helt simpelt varit fråga om att — deras aktieegare löpte fara att få ikläda sig en ökad börda för försvaret i rättvis fördelning med alla andra medborgare.

Det är dessa tidningars redaktörer, de små liksom de stora, de lärda såväl som de olärda, det är de och inga andra som, efter vårt förmenande, bära skulden till och⁹ ansvaret för att striden om försvarsfrågan urartat till hvad den för närvarande är, en passionerad, oräsonlig strid, som redan djupt och störande ingripit i stats-

lifvets funktioner och än djupare deri kommer att ingripa, en strid, som klyft *samma* folk i *två fiendtliga hälfter*, en strid, som i sina lidelser och brusande strömdrag indragit landets regering, hvilket är det värsta af allt, emedan hon skulle stå öfver partierna, emedan hon är hela landets målsman och icke det eller det partiets.

Det är dessa tidningars redaktörer som härför bära skulden, emedan de fördolt sanna förhållanden, emedan de med berädt mod förvrängt den allmännast rådande meningen i landet eller ock alldeles uraktlåtit att i sina spalter lemna plats för uttrycken deraf. Med hån ha de behandlat folkmötena, med förakt ha de talat om rote- och rusthållare-intresset, om dessa bönder, som ej veta hvad de vilja, som ej begripa någonting o. s. v. De hafva sökt inbilla sina läsare att motståndet var förestafvad af orättfärdighet, de hafva derigenom stärkt de privilegierade klasserna i deras motstånd, de hafva stärkt regeringen att gå åt ett håll, der hon ej längre hade landets flertal med sig och — *kungen har blifvit bedragen i afseende på allmänna tänkesättet i landet.*

Det behöfs endast en blick på partigrupperingen vid urtima riksdagen för att inse riktigheten af denna uppfattning. Man kan, strängt taget, i sjelfva denna urtima riksdag se ett bevis derpå.

Ty hade den verkliga meningen i landet ej blifvit förvrängd för högsta vederbörandes öron, hade icke betydelsen af motståndet i försvarsfrågan vid två föregående lagtima riksmöten blifvit på samma håll betagen sin verkliga karakter, så hade icke det i så många fall allvarliga experimentet med ett urtima riksmöte blifvit verkligt, det är åtminstone vår enfaldiga mening. Ty icke kunna vi tro att regeringen, med visshet om ett afslag, och, såsom hvar och en oförvillad kunde förutse, ett afslag med förökad tyngd mot förr, vidtog en sådan utväg, som i sig sjelf alltid måste bjuda på fler törnen än rosor. Icke kunna vi tro att regeringen sammankallade riksdagen till extra rådplägning endast för att för tredje gången få samma svar, som två gånger förut alldeles tydligt lemnats.

Man var sålunda antagligen förd bakom ljuset i afseende på stämningen i landet.

Men icke ens den urtima riksdagen har kunnat för-
må »allmänhetens språkrör» att vara ärliga eller, såsom
det framgick af ministrarnes yttranden i kamrarne i bör-
jan af denna vecka, regeringen att se saken sådan den
för närvarande verkliga är. De påstå sig ännu ha till
stöd landets allmänna mening, likväl nu inskränkande
medhållet till den »*upplysta allmänna mening*», hvilket
läg utgöra något helt annat än flertalets!

Är detta rätthafveri eller förblindelse? Är det den
art af trots, som framkallade 1789 års revolution, eller
är det julimonarkiens blindbocksrörelser? Vi kunna ej ur-
skilja detta, emedan våra ögon äro vana vid helt andra
föremål; men så mycket kunna vi se, att någonting är
på tok i gamla Sverige, att hinder, som ej borde finnas,
läggas på reformernas väg — de reformers, som grunda
sig på behofvet att godtgöra sekelgamla orättvisor.

Det är något på tok när sådana slitningar uppstå,
det är mycket på tok när landets regering står färdig
att slita sig från landets befolkning — vi säga med afsigt
detta ord, ty majoritetsrätten är ännu icke häfd.

Vill man säga, såsom ock redan blifvit sagdt, att
landtbefolkningen icke är svenska nationen, så svara vi
att tjänstemännen äro det så mycket mindre. Men dessa
ha så länge haft tillåtelse ett spela herrar, att de nu
vilja vara despoter, sägande: »*Staten det är vi*».

Vi skulle vilja fråga dessa herrar, vi, röster ur fol-
ket, hvad som Sverige bäst kan undvara: *tjänstemän*
eller *bofasta bönder*! Låt tjänstemännen fara, och lan-
det skall ej förgås, dess näringar skola icke utdö, dess
industri ej förfalla! Låt landtbefolkningen, hufvudstommen
för landets folkstock, fara, och tjänstemännen skola skynda
sig efter för att kunna lefva!

Sanning är att de behöfvas för hvarandra; sanning
är att de kunna trifvas med hvarandra. Men icke göra
tjänstemännen sin ställning behaglig, icke befästa de den-
samma genom att å ena sidan förtrycka och å den andra
krypa, genom att tysta den ena med att i oträngdt mål
hota »med våld mot våld» och åt den andra säga: här
är ej fråga om någonting annat än några envisa bönder
och deras ärefögättna ledare.

Det finnes ett slags menniskor, de farligaste af alla, och det är dessa stackare, som frukta att säga ett sannt ord åt en högre stående, som förakta att tala annat än med trots och hån till de som stå under dem. Dessa menniskor flocka sig alltid kring högre, helst till den högst stående. De vilja åtminstone vara skuggan åt ett stort namn, de säga »ja och amen» till allt, hvad *deras* ideal säger; de ha ursäkter för allt hvad det gör.

Om sålunda en urtima riksdag i alldeles oträngdt mål sammankallas och denna riksdags arbete blir, såsom man säkert på förhand kunde veta, lika med noll; så säga dessa efterhängsna vänner icke till vederbörande, att urtima riksdagen var ett stort politiskt misstag, som endast väckt missnöje; utan de påstå, att »den urtima riksdagen visst icke varit utan gagn, ty den har klargjort ställningen» — liksom ställningen icke var tillräckligt klar förut!

Men hvarför föra de sådant språk? Helt enkelt därför, att de medverkat till urtima riksdagens sammankallande och hufvudsakligen äro orsaken till detta felsteg.

Om vi, röster ur folket, hunne fram till kungens öron, så skulle vi ropa, ropa af alla krafter: Undfly detta slags menniskor, ty de äro för fega att säga sanningen, för litet ärliga att ej ljuga och för okloka att kunna tiga — tro dem ej, ty de föra kungen bakom ljuset!

Pris: 15 öre.

www.books2ebooks.eu